

Tűreggelt!

Minden reggel megjelenő független politikai napilap

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj-Kolozsvár, Calea Regele Ferdinand, 64-66 Telefonszám: 61
Előfizetési árak: Évente 350 lej, félévre 180 lej, negyedévre 90 lej, havonta 30 lej, egy hétre 7 lej

Első évfolyam — 7. szám

Péntek

Cluj-Kolozsvár, 1932. június 24

Megdöbentő

eset történt Temesváron. Egy nyugdíjas hadirokkant felment a pénzügyigazgatóság adóhivatali helyiségébe s ott afeletti elkeseredésében, hogy néhány ezer lej adótartozásáért már a párnát is ki akarják huzni a feje alól, annak dacára, hogy az állam viszont hónapok óta nem fizeti a nyugdíját, leoldotta a nadrágszíjját s ott nyomban meg akarta fojtani magát. Veszedelmes tettében az épen ott tartózkodó többi adófizető akadályozta meg. A hatóságok tudomásul vették az esetet, a lapok léközölték és meggy minden tovább, mint ha mi sem történt volna. Pedig nem csak ennyiben áll ez az eset. Nem egészen közönséges öngyilkossági napi hír ez csupán. Több is valamivel. Legalább szerintünk több. Álljunk meg egy percre és gondolkozzunk rajta. Egy adófizető polgár öngyilkos lesz azért, mert ki akarják huzni a párnát is a feje alól akkor, amikor az állam az ő kis tartozásával szemben már hónapok óta nem tesz eleget a vele szemben fennálló nagyobb fizetési kötelezettségeinek. Hát nem megdöbentő eset ez az összeütközés a polgár és az állam között. Mert mi a helyzet? Az állam követeli az adót, de ugyanakkor ő nem fizet. Annak, akitől követel. Hát az az államnak az érdeke, hogy folytonos zaklatásaival, erőszakos követeléseivel öngyilkosságba kergesse a saját polgárait. Hát ki fog akkor adót fizetni? Ki? No, de jól van. Az adófizetőnek állampolgári kötelessége — fizetni. All right. Elfogadjuk ezt a tételt. De ugyanakkor az államnak is kötelessége az alkalmazottáival, a jogosultakkal, a szállítóival szemben — a pontos fizetésteljesítés. Hát miért nem teljesíti ő is ugyanazt a kötelességet? Ha pedig nem teljesíti, akkor ne támasszon túlzott követeléseket legalább azokkal szemben, akiknek ő tartozik. Ez a természetes és egyenes következménye ez a dolgoknak, ez a logika következő parancsa és az állami érdek. Mert ellenkező esetben a temesvárihoz hasonló szomorú eseménye a dolgoknak, ez a logika. Elég csak egy embernek megindítani a lavinát s a lavina gördülni fog és akár mindennap megöngyilkolhatja magát egy-egy állampolgár. Nem szabad tehát odáig vinni a követeléseket, hogy az adófizető polgárok az életükkel fizessenek.

Maniu Gyula a választási kartell tárgyalások láthatatlan mozgatója

CLUJ-KOLOZSVÁR. A mai napon kipattant a választási küzdelem első nagy eseménye. Popovici Mihály kartell tárgyalásai során jutott napvilágra az a nemzeti parasztpárti és magyar párti részről megerősített ténykörülmeny, hogy

Maniu pártja és a Magyar Párt között megkezdett választási tevézsé irányijója a háttérben maga Maniu Gyula, a nemzeti parasztpárt közkatona vezére.

Popovici Mihály egyezségi akciójánál ugyanis — amiről első ízben adtunk részletes híradást — tekintettel arra, hogy a miniszternek közben pártja hívására Bukarestbe kellett utaznia,

a kolozsvári tárgyalások lefolytatásánál dr. Boila Romulus egyetemi tanár segédkezett.

Sem a nemzeti parasztpárt, sem az Országos Magyar Párt vezetőségén nem mulott, hogy a megkezdett választási kartell tárgyalások konkrét eredményre nem vezettek, hanem kizárólag azon a körülményen, hogy Maniu Gyula más irányu pártvezéri elfoglaltsága mellett időközben nem folyhatott

be a két párt egyezségi kísérletének részleteibe.

Köztudomású tény, hogy dr. Boila Romulus a közte és Maniu Gyula között fennálló szoros családi kapcsolaton kívül a volt hadacsonyi remetének, aki legutóbbi nyilatkozata szerint — egyelőre a „közkatona” első soraiban — újra politikai aktivitásba lépett, legbensőbb párthive és politikai bizalmasa, s így az események megbízhatóságán kívül világos összefüggést lehet megállapítani Popovici Mihály és dr. Boila Romulus választási kartell tárgyalásai és a Magyar Párt várakozó álláspontja között.

Mindezek az érdekes és beavatott helyről szerzett értesüleink megerősítik azt a leszögezhető körülményt, hogy Maniu Gyula, — mint az egész választási kampánynak Vaida-Voevod Sándor miniszterelnök belügyi intézkedéseivel egyidejűleg — a nemzeti parasztpártnak a kisebbségi pártokkal folytatott egyezkedései körül is a legjelentékenyebb vezető szerepet vállalta a közkatona köpönyege alatt a jelenlegi választási harc marsallbotját viseli.

Miniszterek az erdélyi listákon

BUCURESTI. Ma este minisztertanács volt, mely 10 órakor ért véget. A pénzügyminiszter beszámolt a pénzügyi helyzetről és azokról az intézkedésekről, amelyeket a nyugdíjasok intézményeinek kifizetése végett eszközölt. A munkaügyi miniszter beszámolt a külföldi állampolgárok ellenőrzésének kérdéséről és javaslatára a minisztertanács elhatározta, hogy redukálni fogja a külföldi állampolgárok számát, hogy a munkanélküliséget csökkentse. Az ipar, kereskedelmi és munkaügyi miniszterek megbízást kaptak, hogy a Banca Nationalával az aranytermelés fokozásáról tárgyaljanak.

Vajda miniszterelnök és négy miniszter a parasztpárt listavezetői

CLUJ-KOLOZSVÁR. A nemzeti parasztpárt vidéki jelölésai majd-

nem mindenütt elkészültek. A megyei tagozatok egy részének ajánlásait a pártközpont már jóváhagyta. A kolozsmegyei lista ügyében azonban csak szombaton lesz döntés. Itt a listavezető egyhangulag dr. Hatjeganu Emil tárca nélküli miniszter lesz. Krassószörényben Vajda-Voevod Sándor miniszterelnök, Szamosmegyében Manu g. kath. lelkész, Szatmármegyében Popovici Mihály volt miniszter, Szebenmegyében dr. Tilea Viorel és Fogarasmegyében dr. Dobrescu volt alminiszterek a listavezetők.

Megalakult a liberális párt magyar alosztálya

CLUJ-KOLOZSVÁR. A liberális párt főtéri klubjában tegnap este megalakult a liberális párt magyar alosztálya. A magyar alosztály elnökeül Mózes Károly országos

gyógyszerész-szövetségi igazgatót választották meg. Az új választási alakulatot dr. Lăpădatu Sándor volt miniszter a liberális párt kolozsmegyei elnöke üdvözölte, aki beszédében a két egymás mellett élő nép összefogását sürgette a nemzetépítő munkában.

ROMANIA RAGASZKODIK BESZARÁBIÁHOZ

BUCURESTI. A külügyminisztérium sajtófőnöksége az orosz meg nem támadási szerződéssel kapcsolatosan a következőket jelenti: A román kormány mindig híve volt az őszinte közeledésnek és békének és ennek a jelét adta a Litvinov-féle szerződés megkötésekor, amikor ünnepélyesen kijelentette, hogy semmiesetre sem fogja megtámadni a szomszéd országot. A román kormány azonban nem engedheti meg, hogy egy hasonló, az említett szerződést kiegészítő újabb paktum bármilyen jogát megsértse, vagy kétségbe vonja. Ezzel kapcsolatosan megjegyzi még, hogy a kormány nem fog az oroszokkal meg nem támadási szerződésről tárgyalni mindaddig, míg Oroszország részéről olyan formulát nem ajánlanak, mely Beszarábiát illetőleg semmilyen kétséget nem hagy maga után és a beszarábiai jogok teljes elismerését tartalmazza.

IZGALMAS ÜLÉS A MAGYAR PARLAMENTBEN

BUDAPEST. A magyar parlament mai ülése nagyon izgatott hangulatban folyt le. A szociáldemokrata képviselők, erélyes hangon tiltakoztak azok ellen a sorozatos megfélemlítések ellen, melyeket a csendőrség végez a vidéken a parasztsággal szemben. E megfélemlítések folytán a nép tömegesen lép be a szociáldemokrata pártba.

A felszólalás után hatalmas szóvita fejlődött ki a kormánypárt és a szocialista képviselők között, amely majdnem tétlleges összeütközésben tört ki. Az elnök kénytelen volt az ülést felfüggeszteni.

HOLNAP ÉRKEZIK AUBOIN

BUCURESTI. Auboin francia pénzügyi szakértő szombaton érkezik az országba.

Német hadiflotta a danzigi kikötőben

DANZIG. A német hadiflotta egy sorhajója és két torpedó naszádjá tegnap befutott a danzigi kikötőbe. A német kormány már jó előre bejelentette a lengyel kormánytól a látogatást, azonban a lengyel kormány Danzig város lakosságának izgatott lelkiállapotára való tekintettel kérte a német kormánytól a látogatás elhalasztására. Mivel a németek ezt a kérést akceptálni már nem tudták, a lengyel kormány nem tartotta kötelességének a szokásos nemzetközi üdvözlésekkel fogadni a látogató hadihajókat.

BETÖRT A HÜTLENÜL ELHAGYOTT FELESÉGHEZ

CLUJ-KOLOZSVÁR. A törvényszék Ortopan tanácsa tegnap tárgyalta Jepure Ilie bűnperét. Jepure Ilie 13 évig élt B. Vilmával törvénytelen házasságban, amikor 13 év után meg gondolta magát és faképnél hagyta régi szerelmét s új törvényes házasságra gondolt. Meg is nősült, de ugyanakkor visszakövetelte a törvénytelen feleségére írt házrészt és a butorokat. A hűtlenül elhagyott asszony vonakodott vissza adni a közösen szerzett butorokat. Jepure ekkor betört a házba. Az asszony feljelentést tett magánlaksértés címen s ezért tettért ma a törvényszék 15 napi elzárásra ítélte. A vádlott felebezett.

AZ OSZTRÁK KORMÁNY MORATÓRIUMOT RENDELT EL

BÉCS. Az osztrák államkölcson ügye teljes kudarccal ért véget. A népszövetségi körök teljesíthetetlennek mondták ki az osztrákok kölcson kérését. A francia kormány megbízottai az osztrák kölcson tárgyalások után kijelentették, hogy Franciaország egy későbbi időpontban, mikor a gazdasági helyzet konszolidáltabb lesz Ausztriában, szívesen áll Ausztria rendelkezésére.

A kölcson tárgyalások sikertelensége után az osztrák kormány felhatalmazást adott az osztrák állambanknak, hogy külföldi devizafartozásait ne teljesítse. Ez a rendelkezés evet jelent a moratórium életbeléptetésével.

TISCHLER MÓR ELUSZOTT MILLIÓI

CLUJ-KOLOZSVÁR. Ismeretes, hogy a város egykor leggazdagabb embere, Tischler Mór nagyvállalkozó az utóbbi időkben fizetési nehézségekkel küzdött. Vállalatait egymásután szüntette be, s most adósságainak konvertálását kérte. A kolozsvári törvényszékhez beadott kérése szerint aktívái 78 milliót, passzívái 81 milliót tesznek ki.

RÁDIÓ

PÉNTEK, JUNIUS 24.

BUCUREȘTI. 1 és 2: Gramofon. 18: Rádiózenekar. 20.10: Gramofon. — 21: Seidmann saxofon művész. 21.30: Szinjelenet.

BUDAPEST. 11.15: postás zenekar. — 2.05: Hangverseny. 18: Divatcsevegés. — 19: Szolnoki Tarka Jancsi és cigányzenekara. 20: Az olimpiászra induló vizi-póló-csapat búcsúztatása. 20.15: Előadás. 20.45: Virányi szalonzenekar hangversenye. 21.35: Tolvajok az irodalomban, dr. Hevesi Sándor. 22: Hangverseny. 23.15: Gramofon. Utána. Kis Béla és cigányzenekarának hangversenye.

BÉCS. 22.15: Wagner: Bolygó: hollandi, opera. 24.45: Gaudriot-jazz.

Vegyes hatással fogadták

a lausannei konferencián Amerika javaslatát

LAUSANNE. A leszerelési konferenciának nagy szenációja van. Az egy hét óta folyó tanácskozásokat már a teljes kudarc veszélyeztette, mikor tegnap az amerikai delegáció vezetője, Gibson előterjesztette Hoover javaslatát a leszerelés kérdésében. Hoover elnök javaslatát azt kívánja, hogy a hadifelszereléseket kétharmadára csökkentsék. Tankokat, kémiai szereket és bombavetőket, melyek a legnagyobb pusztításokat végzik háború esetén, teljesen meg kell semmisíteni. Az államok katonai létszámát annyira kell redukálni, amennyi elégséges a határok védelmére. A Hoover javaslat nagy visszataszítást szült egyes delegátusoknál s nyomában megkezdődött a javaslat feletti vita.

Elsőnek Henderson angol külügyminiszter szólott hozzá a Hoover-tervhez és ellenezte a javaslatot, mert szerinte nem fog megfelelni a kívánalmaknak. Ugyanilyen értelemben beszélt Herriot is. A német delegátusok nagy lelkesedéssel tették magukévá a javaslatot és kijelentették, hogy a tervezet minden pontja híven szolgálja a leszerelés ügyét.

Litvinov szovjet-delegátus bizonyos módosítással fogadta el a javaslatot. Az olaszok és spanyol delegátusok is hozzájárultak a Hoover-terv megvalósításához, de a japánok igen óvatosságnak mutatkoztak és nem döntöttek, hogy a javaslat mellett, vagy ellen foglalnak állást.

Herriot francia miniszterelnök ma délután rádióbeszédet intéz az amerikai néphez, amelyben megindokolja a Franciaország állásfog-

lalását. A leszereléshez az ut tehát nyitva áll, a megvalósulásig azonban igen sok fegyverkezés és harc várható.

LAUSANNE. A washingtoni Reiter iroda szerint a Hoover által kidolgozott és Gibson által benyújtott javaslat sokkal kedvezőbb fogadtatásban részesült, mintsem gondolták volna. A haditengerészetre vonatkozó javaslatok biztosítanak az Egyesült Államok egyenlőségét Angliával. A javaslat elfogadása esetén a tagállamok mentesülnének a jelenlegi hadseregfenntartás hatalmas költségei alól. A javaslat visszautasítása esetén azonban Amerika minden felelősséget elhárít magáról.

PÁRIS. A Hoover-javaslat iránt az érdeklődés óriási. Minden figyelmük a Lausanne felé irányul. A francia baloldali lapoknak az a véleménye, hogy az egész javaslat csak a közelgő amerikai elnökválasztások manővere.

Titulescu bizik

Egyik bukaresti délutáni lap szerint a Rist jelentése a nemzeti parasztpártot vádolta a gazdasági helyzet súlyos voltaért. Ezzel szemben kormánykörök rámutatnak arra, hogy a Rist jelentései épp ellenkezőleg, a nemzeti párt előtti és utáni kormányokat okolják a katasztrófális gazdasági helyzetért. Titulescu Gafencu külügyi alminiszterrel telefonon hosszabb beszélgetést folytatott, informálva a külügyminisztert a lausannei eseményekről. Állítólag Titulescu optimista kijelentéseket tett.

A szeánszok áldozata lett egy egykor híres kolozsvári színész

CLUJ-KOLOZSVÁR. Valamikor híres, kedvelt színész volt Kolozsváron Hegedüs Szerafin. Drámai hősnő volt, aki a régi idők ismert társadalmi színműneke vezető szerepeiben tünt fel s tette komolyan elismertté, megbecsültté a névét. A kolozsvári színházjáró közönség kegyeibe fogadta s bár Hegedüs Szerafin, sohasem provokálta ki a közönségből a primadonna al-lűrökkel a népszerűségét, mégis egyike volt a legnépszerűbb, legkedveltebb színésznőinknek. Szin-padi karrierjét sok siker, sok taps jelezte s amikor férjhez ment és egyelőre visszavonult a színpadtól, a közönség őszinte sajnálata kísérette a polgári nyugalom otthona felé hűtlen kegyeltjét.

Mert Hegedüs Szerafin, hiába volt izig-vérig művész, nagy sikerek koronás hőse, a halhatatlanság szerelmese, végeredményében mégis csak nő volt, a nők istenadta vágyával. Asszony akart lenni. És férjhez ment. A kolozsvári munkásbiztosító pénztár igazgatójának, dr. Jakobi Kálmánnak lett a felesége. Dr. Jakobi, aki a forradalom alatt Temes megye kormánybiztosfőispánja volt, azután a temesvári Turul vezérigazgatója, már akkor is élénk társadalmi szerepet vitt, de úgy látszik Hegedüs Szerafint ez nem elégítette ki, nem érezte boldognak magát és pár évi együtt-lét után ott hagyta a házasság művészegettségére nézve nyugos igáját. Visszatért ismét régi szerelméhez, a színpadhoz. De nem Kolozsvárt, itt már nem akart fellépni.

Pedig a közönség szívesen fogadta volna. Tovább ment. S a Hegedüs Szerafine neve a bécsi színházlátogatók szívében lett varázsige. Hanem a második virágzása művész-álmának, minden sikere dacára sem hozta meg a váru-várt álomherceget: a boldogságot, a megnyugvást. Visszajött tehát újra szülővárosába, Kolozsvárra.

És most már egy év óta a legnehezebb betege az idegklinika hetes pavillonjának, a tizenkettős körteremben. Csak akkor boldog a szerencsétlen művész, ha játékaival szórakoztathatja betegársait. De azután jön az összeroppanás. Az 53 éves arc 75 évessé torzul, a beteg magába csuklik és néha órákon át eszméletlen egy-egy vérévé vált művészi produkció után. Ha pedig megindul a szobában, a művész marsallbotja és nimbusz helyett sétatbot van kezében és elszinteledett haja kopottan, rendellenül omlik szét barázdás sovány arcán. És mindezt a megnyugvás utáni vágyakozások kísérteties játéka: a szeánszok tették. Teljesen tönkretette a sok szeánsz Hegedüs Szerafine életét, régebben állandó médiumja volt hozzá nem értő egyéneknek.

A mult nagy művésznőjének már csak az az egyetlen kívánsága, hogy bár még egyszer szerepelhessen kedves közönsége előtt. Azután ugyanis mindegy. Azután jöjjön, aminek jönni kell. Mi szeretnők, ha annyi csalódás után, ez a vágya még sikerülhetne.

A szeszélyes soffőr

CLUJ-KOLOZSVÁR. Tegnap a törvényszék egy érdekes ügyet tárgyalt. A vádlottak padján ez alkalommal olyan személyek ültek, akiknek a rendre és a közbiztonságra kellene felügvelniök, nem pedig rendellenességet és szabálytalanságokat csinálni. A négy rendőrt Traitan Carolt, Sándor Jacobot, Vasu Vasilet és Braina Vasilet egyéni szabadság megsértésére és jogtalan fegyverhasználatért helyezte vád alá az ügyészség. Az ügy egy éjszakai embervadászattal kezdődik. Molnár Gergely taxisoffőr kiegyezik négy paraszttal, hogy elviszi őket a Bükkerdő egy pontjára. El is indulnak, de feleutnál a soffőr meggondolja magát és felszólítja a parasztokat, hogy szálljanak ki, mert nem hajlandó tovább vinni őket. A parasztok ellenkeztek, annál inkább, mert a pénz már a Molnár zsebében volt. De mivel a soffőr megállt és semmiképpen sem akart tovább menni, a parasztok veréssel fenyegették meg. Ez használt. A soffőr a gépet megindította, s addig hajtott, ameddig egy autó nem jött vele szemközt. Itt újból megállt és segítségért kiabált. A másik kocsi utasai nem tudva, hogy miről van szó, Molnár segítségére siettek, aki elmondotta, hogy a parasztok fojtogatták őt. A parasztok közbe szálltak, s tovább mentek, amikor Molnár az autótól megfordult s a rendőrségre hajtott, ahonnan a négy fentemlített rendőrt a kocsira felvette és velük a parasztok után hajtott. Utól is érték őket, de a parasztok a rendőrség láttára megijedtek és széjjel futottak. A rendőrség felszólította őket, hogy álljanak meg, de ők ész nélkül menekültek. A rendőrök utánuk lőttek és egyet el is találtak, bevitték a rendőrségre, ahol az orvosi bizonyítvány szerint alaposan elverték. Az ügy tárgyalásán a soffőrt dr. Porutiu Laurentiu ügyvéd védte. A tárgyalás azonban tegnap nem fejeződött be, hanem az ítélethez tartott elhalasztották.

Közgazdaság

Csehszlovákia a román-lengyel import ellen. Prágából jelentik: Csehszlovákia betiltotta a Romániából Lengyelországon át irányuló állatimportot. A román kormány felvilágosítást kért a csehektől ezen intézkedésre vonatkozólag.

— Aláírták a román-osztrák clearing-szerződést. Ma délelőtt aláírták a román-osztrák clearing szerződést.

SZÍNHÁZ — MOZI

MUSSOLINI FILMDARABOT IR

RÓMA. Benito Mussolini, aki a „Száz nap” című Napoleon drámával bebizonyította, hogy olyan tehetséges író, mint amilyen államfő, filmszcenáriomot ír, jelenleg Julius Ceasar életéről. A filmet valószínűleg Londonban készítik el.

— Szaporodnak a tolvajok. Kisebbségrel jelenti a csendőrség: Tegnap éjjel ismeretlen tettesek hatoltak be Florea Alexa, Tranis községi özvegyasszony lakásába és onnan több rend ruhát, összesen hatszáz lej értékű holmit loptak el a besurranó tolvajok, majd elmekültek. A csendőrség bevezette a nyomozást.

H I R E K

Főszerkesztő: S. NAGY LÁSZLÓ
A szerkesztésért és kiadásért felel:
MAYER ANTAL

Naptár Junius 24. péntek. Róm. kath. Ker. János szül. Görög. Nasz. St. Ioan B. Prot. Johann d. T. Izralita. 19. Szivan.

Jóreggelt!

Hallotta, hogy a magyarok és szá-
szok paktumra léptek?
— ? ?

A magyarpárti listavezető gróf
Bethlen György, utána jön Szász Fe-
renc ...

Két távirat. Sándor József, a Magyar
Párt alelnöke tegnap egy sepsiszent-
györgyi barátjától a következő távira-
tot kapta:

Egyhangulag szenatornak jelöl-
tuenk. Gratulalok oeregem

Mire Sándor József a következő táv-
írásban válaszolt:

Gratulációt köszönöm oereg ellen-
noem nevében tiltakozom

Sandor Joska

Aranyért ezüstöt. Szász Endre 25 éves
újságírói jubileuma junius 29-én lesz.
Aranytolláért nemzeti jutalmat kap
ezüstjubileumán. Ez is leépités: arany-
ért ezüstöt.

Heti műsor. A kolozsvári színházban
a Vértóókat játsszák. Mi az? Hát Jano-
csics már a pizdiját sem fizeti?

— **Időjárás.** A budapesti meteo-
rológiai intézet jelentése szerint a
hűlés és esőzések, zivatarok ter-
jeszkedése dél és kelet felé.

— **Inspekciós gyógyszertárak.**
Dr. Biró, Főtér; Apostol, C. Reg.
Ferd; Demeter, C. Motilor; Pa-
lóczy, C. Vict.

— **Felcsúszási per.** Ma tárgyal-
ták a kolozsvári törvényszék harma-
dik szekciójában Pocol Emil prelu-
ci koreszmáros bűnperét, akit azzal
vádoltak, hogy folyó év május 10-
én egy küssé becsipett állapotban
több földműves előtt felcsúszást
követett el. A védelmet dr. Giurgiu
János kolozsvári ügyvéd látta el.
A törvényszék tekintetbe vette a
váltott nem beszámítható állapotát
Pocolt csak tíz napi fogházra
ítélte. De még ez ellen is úgy a
vád, mint a védelem felebbeztek.

— **Ezentul dobszó nélkül árve-
reznek.** Mironescu pénzügyminisz-
ter körrendeletet adott ki, mely
szerint a jövőben az árveréseket
nem szabad dobszóval megejteni,
sem más, a közvéleményt izgató
módon.

— **Megvádolt tisztviselő.** Ma dél-
előtt tárgyalta a törvényszék a Ku-
dor István bánffyhadnagy városi
tisztviselő ügyét, akit azzal vádol-
ták, hogy a márhacédulákból be-
folyt összegeket elsikkasztotta. Az
előrehaladottsága miatt azon-
ban a tárgyalást elhalasztották.

— **Uccai tűz.** Tegnap este hat
órákor szikrázva és nagy füstfelle-
geket bocsájtva kigyulladt a Pap-
uccában egy elektromos transfor-
mátor. Az azonnal kihívott tűz-
oltók a tüzet percek alatt lokali-
zálták.

**Sulyos szabálytalanságok a kolozsvári
felsőkereskedelmi iskolában**

CLUJ-KOLOZSVÁR. A román
kereskedelmi iskola tanártestülete
az intézet pénztárnokának jelentése
következtében feljelentést tett az
inspektorátúhoz Radocsa H. titkár
ellen, aki szerintük több szabály-
talanságot követett el az intézet-
ben. A kiküldött Marinescu ellenőr
az első pillanatokban megállapi-
totta, hogy

a titkár a befizetett összegek-
ről ideiglenes nyugtákat állí-

tott ki és az intézett könyvei-
ben úgy tüntette fel az tanu-
lók által befizetett összegeket,
hogy azok tandíjmentességet
élveznek.

A Radocea által elsikkasztott
összeget még nem lehetett pontos-
an megállapítani, mivel október-
től kezdődőleg más pénzeket is ke-
zelt. A sikkasztó, aki máskülönben
kereskedelmi akadémiai hallgató
is, beismerő vallomást tett.

**Öngyilkosságot kísérelt meg az adóhivatal
szobájában egy nyugdíjas hadirokkant**

TIMISOARA-TEMESVÁR. Nem
mindennapi esemény történt Te-
mesváron. A mai nap folyamán
megjelent a pénzügyigazgatóság
palotájának adóhivatalában egy
Sztójánovics nevű hadirokkant és
saját kezével akart véget vetni
nyomorult életének. Stojanovics
7500 lej adóval tartozik, viszont az
állam is tartozik az ő nyugdíjával.

A pénzügyi hivatalban állandóan
fenyegették, hogyha nem fizet,
még a párnát is elszedik a feje alól.
Erre a szerencsétlen ember leol-
dotta nadrágszíját, nyaka köré hur-
kolta, olyan erősen, hogy már-
már megszabadult földi kintzától,
mikor néhány adófizető polgár
odaugrott és megmentette a biztos
haláltól.

Rendületlenül kitart példátlanul

olcsó áraival

C Z I N K

festő és vegytisztítógyára.

— **Ügyvédkongresszus.** A ma-
gyarországi országos ügyvéd kon-
gresszus ma ült össze. Kiküldöttéit
kereskedelmi miniszter a délelőtt
folyamán fogadta a parlamentben.

— **Hamisított élelmiszerek.** Teg-
nap este husz kolozsmegyei köz-
ségben rendelte el a rendőrség és
városi orvosi hivatal a tejvizsgála-
tot. Szász dr., Herschmann hivata-
los vezér és Petrisor rendőrtiszt
tartották a tejrajziát, melynek ered
ményeképpen 6800 liter eladásra
szánt tejből 800 liter hamisított
tejet koboztak el. Az elkobzott tej
15—30 százalékig volt vízzel elve-
gyítve. Közül száz tejszűrészet
kobozták el és öntötték ki a tejét.
A hatóságok ezután még jobban
megszigorították a tej és egyéb
élelmiszerek pontos ellenőrzését,
mert az utóbbi időben nagyon sok
hamis tejet és mérgezett ételt ivott
és evett Kolozsvár lakossága.

— **Svédország trónörökösének
eljegyzése.** Ennek az eljegyzésnek
az kölcsönöz nagy érdekességét,
hogy a meghívott vendégek névsor-
rában szerepel Hitler is. Az ünne-
pélyen, melynek főszereplői Gusztáv
Adolf a jövőendő svéd király és
menyasszonya, Sybill Saxa-Koburg
Gotha hercegnő, résztvesznek az
összes volt német uralkodók, kik-
kel Hitler, minden valószínűség
szerint, a restauráció kérdéséről
fog behatóan tárgyalni.

— **Az angol posta megszünteti
a Morse-jeleket.** Londonból jelen-
tik: A londoni angol posta a köz-
száz éve használt Morse-jeleket rö-
videsen kiküszöböli olyan gépek-
kel, amelyekkel mindjárt az írott
szöveget továbbíthatja.

— **Egy csehszlovákiai magyar-
párt a békeszerződés revíziójával
foglalkozott.** Szüllő Géza a keresz-
tényszocialista párt zsolnai ülésén
behatóan foglalkozott a közép-euró-
pai tervekkel és felelevenítette az
1920. évi béketárgyalásokból azt a
magyar javaslatot, hogy Magyarország
és az elcsatolandó részek kö-
zött szabad áru-csere legyen. Ezt
akkor a szövetséges hatalmak el-
vetették. Mindemellett a trianoni
szerződés 205. cikkében kedvezmé-
nyes megállapodásokat tettek lehe-
tővé Magyarország, Ausztria és
Csehország között. Szüllő a mai
sulyos közép-európai állapotokat
abban látja, hogy Csehország min-
den ilyen megállapodás elől elzár-
kózik és saját erejét a többi nem-
zetek megfojtása árán akarta nö-
velni. Végül Szüllő Géza kihangsú-
lyozta, hogy a békediktátumok he-
lyett a revízió útján az emberi
méltóságot, a fajok szabadságát és
a krisztusi szeretetet kell érvénye-
síteni és erősíteni, mert ha nem, a
kultura elpusztulása fenyeget,
amely nemcsak egyes népeket és
országokat ránt magával, hanem
elsöpör mindent.

— **14 millió lej érkezett a ko-
lozsvári fizetésekre.** A kolozsvári
pénzügyigazgatóság tegnap vette
át a Banca Nationalától azt a mil-
lió lejt, amelyből elsősorban
a tisztviselőket és nyugdíjasokat
fizetik ki. A Banca Nationala
a forgalomból kikerült Mihály vaj-
da képével ellátott 20 lejeseket jut-
tatta a pénzügyigazgatósághoz,
amely olyan hatalmas sulyt képvisel,
hogy zsákokba rakva, szeke-
rekkel kellett ideszállítani.

Mi történt?

Falusi emberek jártak megint szer-
kesztőségünkben. Jó kötésű, derék ma-
gyar emberek. Tiltakozni és helyreigazi-
tani jöttek. Nem igen irunk olyant ami-
ket helyre kelljen igazítani, nem is
csak éppen mi rólunk volt szó, de
akárhogy is van, ebben az esetben
készséges örömmel, szívesen teszünk
eleget a kívánságuknak, mert egyenes,
nyílt fellépésükben a legszebb emberi
tulajdonságokat, a legszebb jellemet fe-
deztük fel.

— Azért jöttünk, — mondta a szószó-
lójuk, — hogy mondjuk meg az urak-
nak egész Mákófalva nevében, hogy mi
sem betörök, sem rablók nem vagyunk
s hogy nekünk semmi közünk sincs
azokhoz a banditákhoz, akikről mosta-
nában annyit írnak s akiket állandóan
mákófalvi rablóknak neveznek a szer-
kesztető urak. Mi kérem tisztakezü és
tisztá lelkű emberek vagyunk, közöt-
tünk soha nem születtek ilyen uton-
állók, ezeknek sincs semmi közük hoz-
zánk, még a faluban sem jártak talán
soha, ne tessenek tehát a mi falunk
tisztá nevét beszenyezni az ő moc-
kaikkal, mert mi azt nem érde-
meljük meg.

Készséggel, örömmel adjuk tehát tud-
tára mindenkinek, akiket illet, hogy
Mákófalva derék magyar népét ne té-
vessze senki össze az ő becsületességük-
ig fel nem érő idegen bandita népekkel
s örömmüknek adunk kifejezést, hogy
magyar falvaink derék népe nemcsak,
hogy nem követ el ilyen aljasságokat,
de még a feltételezése ellen is tiltako-
zik.

Ez történt.

**Európa megnemtámadási
szerződése Amerikával**

LAUSANNE. Francia körökben
az a hír kering, hogy Hoover el-
nök beszéde nem más, mint egy
igazi robbanó bomba, amely az
egyesülendő európai front ellen
irányul. Franciaország nyilatkoza-
ta szerint az általa kért biztonság
fentartása nem egyéb, mint az
összes európai államok összefogá-
sa egy meg nem támadási szerző-
désben.

Vegye meg Ön is
a mindennap késő délután megjelenő

Jóestét!

Ára 1 lej.

4 tömör oldalon gyor-
san és biztosan informálja
a legujabb hirekről.

Egyetlen délutáni napilap!

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Calea Reg. Ferdinand 64—66.
Telefon: 61. (Mayer-nyomda.)

Mondja meg **„Cristal“** **gallérjai a legfénye-
sebbek és legszebbek!**

SPORT

KIJELÖLTÉK A ROMÁNIAI FUTBALL VÁLOGATOTTAKAT

BUCURESTI. A bukaresti központi labdarúgó szövetség kijelölte azokat a játékosokat, akik Románia nemzetközi mérkőzéseire számításba jöhetnek. Kapusok: Czinčár, Zombory és Lăpusneanu. Hátvédek: Burger, Hoksáry, Albu és Vogl. Fedezetek: Hrehus, Robe, Steinbach, Kotormány, Raffinszky és Moravetz. Csatárok: Glanzmann, Beke, Kovács, Schwartz, Wetzler, Sepi, Bodola, Kočsis, Dobay és Ciolac.

Ez a játékos-keret vesz részt a szombaton Belgrádban eldöntésre kerülő román-török Balkán-kupa mérkőzésen.

AZ UJPEST SZOMBATON A VIENNA ELLEN JÁTSZIK AZ EURÓPA KUPÁÉRT

BUDAPEST. Az Ujpest labdarúgócsapata szombaton játsza első mérkőzését az Európa-kupáért a bécsi Vienna-val. Az Ujpest a mérkőzésig a Bécs melletti Vorderbrühlben pihen ki a bajnokság fáradságait. A mérkőzés favoritja papírforma szerint az Ujpest, de a Vienna meglepetést is okozhat.

A Ferencváros ünnepli bajnokságát. A magyar profilig bajnoka, a Ferencváros csapata, amely a futballsport történetében példátlan eredményt mutatott a bajnokságok során, fényes ünnepséggel ünnepli meg legújabb bajnokságát. A Ferencváros a bajnokságok során minden mérkőzését megnyerte és olyan gólarányt mutatott fel, mely a sok évtizedes angol bajnokságok során sem fordult elő. A Ferencváros társasvacsora keretében pénteken este ünnepli meg ritka bravúráját, amelyre már eddig mintegy 800-an jelentkeztek. A társasvacsorán a játékosok között értékes emléktárgyak kerülnek kiosztásra.

FRANCIAORSZÁG SEGÍTSÉGÉRE SIET A ROMÁN KORMÁNYNAK

PÁRIS. A francia hitelezők készek segítségére és megerősítésére sietni a román kormánynak, egy elég tekintélyes kölcsönrel — csak lépjen meg egyezésre a külföldi hitelezőkkel és teljesítse azok kívánságait. Páris jól ismeri Románia nehéz és válságos helyzetét és mindenképpen azon lesz, hogy kisegítse a kátyúból.

Villany-, házteléfono-, csengő- és vízvezeték-szerelési munkákat tökéletesen, jól és olcsón végez

Nádlér,

Strada Avram Iancu (Petőfi-u.) 17. szám.

Az erdélyi róm. kath. státus fájdalmas sebe

Pop Valér volt igazságügyminiszter megszólal és felel Ghibu tamadasaira

CLUJ-KOLOZSVÁR. Ismeretes az olvasó közönség előtt Ghibu Onisifornak az a nyílt levele a királyhoz, amelyben Ghibu a volt igazságügyi minisztert, Pop Valért lamadja az erdélyi róm. kath. Státus ügyében tanustított magatartásáért. Pop Valér volt igazságügyminiszter most az Adeverul hasábjain válaszol Ghibunak. Ebben a válasziratban rendkívül sok érdekes dolog van.

— Ghibu ballábbal kelt fel, — kezdi Pop. — Belekeveri ebbe a vitába az uralkodó személyét, amely olyan hiba, amit minden jóérzésű ember — akinek valami kicsi felelősségérzete van — elkerült volna. Nem tudom, nem akarom és nem is fogom soha Ghibut ezen az uton követni. Ghibu úgy látszik nem ismeri, hogy a megegyezés, amelyet kötöttem, a konkordátum alapján áll, tehát egy olyan nemzetközi szerződés alapján, amelyet a román törvény szentesített. Sem a konkordátum, sem a szerződés nem csorbitják a nemzeti szuverenitást, s érinteni is csak olyan mértékben érinti, amint az minden más nemzetközi egyezés keretén belül megengedhető. Az a mód amiképpen Ghibu a román állam szuverenitását elképzeli, nem más, ménynek a teljes mellözése és be nem tartása.

— Én, — mondja tovább Pop Valér — nem hiszem, hogy létezik egyetlen politikusa románianak, aki Ghibu ezen szempontját magáévá tenné. Ha ismeretessé lett különböző kormányok állásfoga-

lása a Státus-ügyben, a közvélemény meg fogja állapítani, hogy az 1932. május 30-án kötött szerződés a legszerencsésebb és legelőnyösebb megoldás Románia részére, amit ezideig egyetlen politikai tényező sem tudott megoldani, még maga Goga sem, a Ghibu főnöke, a hírhedt csucsai paktumban, melyben az erdélyi róm. kath. Státusnak teljes autonómiáját volt kénytelen elismerni. Ebből Ghibu nem igen állapíthat meg valami nagy faj- és hazaszeretetet Goga dicsőségére. Ghibu magát a kath. Státus problémájában a kormány specialis megbízottjának címezi. Ez nem igaz, mert

Ghibunak 1931. nov. 27-én ez a megbízása megszűnt, még pedig Ghibunak egy szégyenletes incidense miatt, amit nem lehet kalifikálni.

Igaz ugyan, hogy a visszahívási rendeletet Ghibu nem akarta sem a postáról, sem magánszemélytől elfogadni, amit bizonynak a külügyminisztérium irattárában található akták is, de mindez nem változtat a fenti tényen. S ehhez sincs semmi hozzá adni valóm, ha Ghibu még most is a Státus ügyeinek fő örének tekinti magát.

Igy leveleznek egymás között az erdélyi róm. kath. Státus ügyének örői. Ezekben a nyílt levelekben a legfeltűnőbbben, a legpéldásabban tükröződik vissza az szellem, amely a Státus ügyeit mostani soráig jutatta. S amellyel szemben úgy látszik, nem lehet védekezni.

Ujabb feljelentés Popné Gallovich Aranka ellen

CLUJ-KOLOZSVÁR. A brassói szőnyeglopás és a kolozsvári milliós pénzhamisítás ügyéből ismert Popné-Gallovich Aranka ellen újabb feljelentés érkezett. Legújabb működési tere a piac, ahol lázas buzgalommal vásárol és elrontott fogakkal fizet, illetve nem fizet. Végig terepszemléz az élelmiszer és tojáspiacon. Beszédbe kezd a kofákkal és tojásokkal, azután megállapítja valamennyiről, hogy ideje volna megcsináltatni elhanyagolt fogait. Még le is igazolja magát:

— Pop komiszárné vagyok és egyuttal nagyszerű fogász.

Egyszóval beajánlja magát. Még fizetni sem kell, mondja, majd levásároljuk.

És jön a dolog csattanója. Aranka munkához kezd. Egyszerre három fogat is kihuz. És megtörtént már, hogy a beteg a vizit után kínzó fájdalmak között, lázas beteg lett. De jön a másik, jön a többi eset:

Reiter Manó és felesége, Malomucca 10. szám alatt lakó tojásárusoktól egy év óta közel 7000 lejre vásárolt Popné G. Aranka tojást. Az egészret hitelbe. Tehát egy évvel ezelőtt a sok többi mellett megkezdődött és folytatódott ez a kezelés is. A megállapodás az volt, hogy a

technikusnő aranyfogakat tesz a két áldozat szájába. Végre elkészültek az aranynak mondott fogak és koronák. De minden fog és korona fémből. A vendégfogak a leszámolás napjáig Arankánál maradtak, csupán elővigyázatosságból. A nagy napon pedig megjelent Reiter Manó a hitelkönyvecskével. Popné rámosolygott páciensére és egy 10.700 lejről szóló számlával fogadta s a fogakat sem volt hajlandó kiadni addig, amíg Reiter a számlát ki nem fizeti. Reiter feljelentése alapján aztán így került Popné legújabb ügye tegnap délután a rendőrségre.

Reiter Manó, a felesége és Sinkófer Jakabné piaci árusok még a következő piaci játékát mesélik el Popnénak:

Jakab Rezsin 15. éves tejelárusító lányának 8 fogát csinálta Popné. Megállapodott 1000 lejbe. Betegének egyszerre három fogát huzta ki úgy, hogy az hetekig beteg volt a kezelés után. Rezsinke többet nem akart Popné keze alá ülni. S mivel még csak két fogán dolgozott Popné, az addig kifizetett 900 lejből 200 lejt visszakért. Erre másnap Popné felkereste a piacon és reprodukálhatatlan szavakkal illetve a szerencsétlen leányt. A sértegetett lány rendőr után rohant.

Mire jött a rendőr, a komiszárnénak hiült helye maradt. S vele együtt eltűnt 1800 lej értékű vaj a lányra bizott áru közül. Sirva szaladt haza asszonyához Jakab Rezsin, de legnagyobb megdöbbenésére ott találta ellenfelét is. A szép komiszárné felborzolt arca szidta asszonya előtt a szegény leányt.

— Kérem, önt is meglopja ez szajha, — magyarázta dühösen.

Aztán barátságosan folytatta:

— Kérem, a fogait csak nálam tessék csináltatni, ha jó fogak akar.

Most ez az ügy is a rendőrsé előtt van.

Vilmos császár visszatérése Németországba

A Pápen kormány hajlandó megengedni az ex-császár hazajövetelét

BÉCS. A „Die Stunde“ berlini lap, mint feltűnő szenációt közli, hogy Vilmos ex-császár visszaakart térni Németországba. A lap értesülése szerint, a császár még ez év őszén vissza fog térni és Coburgban fog lakni. Vilmos tárgyalása Von Pápen kancellárral már anynyira előre haladott stádiumban vannak, hogy szinte bizonyosra vehető a császár hazatérése. A kormány és a nemzeti szocialisták sem idegenkednek ettől a térvől. A kormány Neurth birodalmi külügyminisztert bizta meg, hogy Vilmos császár visszatérésének diplomáciai nehézségeit elsimítsa.

Csikban hamispénzt gyártottak

MERCUREA-CIUC-CSIKSZEREDA. A közelmúlt napokban gyergyószentmiklósi csendőrséghez titkos feljelentés érkezett, amelyben a feljelentő felhívja a hatóságok figyelmét, hogy a közeli város alkalmával hamis fémpénzeket hoznak forgalomba. A csendőrség rögtön teljes aparátussal hozzafogott a nyomozáshoz, amely sikerrel is végződött, amennyiben letartóztatták Illés István 18 éves fiatalembert, aki hamis két lejsekkel fizetett. A fiatalembert kihalgatása alkalmával kiderült, hogy apja gépész Hodos községben és ezért a nyomozás szálait erre vezették. A gépész kihallgatás alkalmával egy újabb feljelentés érkezett, amely megjelölte a helyet, ahova a pénzhamisító gépeket dugták. A csendőrség meg is találta a jelzett helyen a hamisító gépeket, amiben az az érdekesség, hogy mindössze két harapógó volt, amelyekben be volt öntve a 2, 1 és 20 lejes fémpénzek alakja. Ezeket azokba öntötték az olvadt reze majd rácsapással szeletelték fel. két Illésen kívül még letartóztattak két társukat, akiket át is adták az ügyészségnek.

Achisztid telefonon felhívja az ügyvédjét:

— Halló, kéchem, az ügyvéd uch hon van?

— Nincs.

— Akkoch kéchem a jelöltjét.

— Ő nincs.

— De hát ki beszél ott?

— Az ügyvéd ur egyik fele.

— Akkoch kéchem süchgösen a sik felét is...

PAPIRUS

Cluj—Kolozsvár, Piata Unirii 22. Telefonszám: 885.

PAPIRUS